

PLAN BADANIA BIEGŁOŚCI / PORÓWNIANIA MIĘDZYLABORATORYJNEGO

NR 5/2019

prowadzonych przez Klub POLLAB - Sekcję Ochrony Środowiska

L.P.	Nazwa i adres organizatora badania biegłości	Klub Polskich Laboratoriów Badawczych POLLAB ul. Kłobucka 23A; 02-699 Warszawa
1	Imię i nazwisko, organizacja koordynatora i innych osób zaangażowanych w projektowanie i działanie programu badania biegłości	Koordynator: Grażyna Czaderska – wykształcenie wyższe techniczne, organizator i koordynator PT/ILC od 2000 r. e-mail: : grazyna.czaderska@wsse.rzeszow.pl Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rzeszowie Laboratorium Higieny Pracy Pracownia w Tarnobrzegu, ul. 1 Maja 5, 39-400 Tarnobrzeg; Doradca techniczny i weryfikator: Wioleta Czochara – wykształcenie wyższe techniczne, doradca techniczny i współorganizator PT/ILC od 2015 r. wioleta.czochara@wsse.rzeszow.pl Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rzeszowie Laboratorium Higieny Pracy Pracownia w Tarnobrzegu, ul. 1 Maja 5, 39-400 Tarnobrzeg; Doradca techniczny i nadzór nad badaniami: Helena Paż – Krawczyk – wykształcenie wyższe techniczne, doradca techniczny PT/ILC i weryfikator od 2000 r. helena.paz@wsse.rzeszow.pl Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rzeszowie Laboratorium Higieny Pracy Pracownia w Tarnobrzegu, ul. 1 Maja 5, 39-400 Tarnobrzeg;
2	Działania, które będą podzlecane oraz nazwy i adresy podwykonawców włączonych w realizację programu badania biegłości	<i>Nie dotyczy.</i>
3	Kryteria uczestnictwa, które należy spełnić	<i>Organizowane badania biegłości mają charakter otwarty. Kryterium uczestnictwa w programie jest przyjęcie warunków planu / programu przedstawionych w niniejszym dokumencie oraz zgłoszenie udziału. Uczestnik badań, zobowiązuje się do podania (względnej) niepewności rozszerzonej pomiarów natężenia oświetlenia.</i>
4	Liczba i rodzaj oczekiwanych uczestników programu badania biegłości	<i>Zainteresowane laboratoria wykonujące badania / pomiary oświetlenia m.in. laboratoria higieny pracy, badań środowiska pracy, itp.. Planowana ilość uczestników badań: min 7.</i>
5	Wybór wielkości mierzonej (-ych)/ nazwa obiektu lub właściwości objętych badaniem biegłości, łącznie z informacją co uczestnicy mają zidentyfikować, mierzyć lub badać	<i>Natężenie oświetlenia we wnętrzach – badania na min. 10 obszarach działalności - wykonywanych zadań w miejscach I na stanowiskach pracy.</i>
6	Opis zakresu wartości lub właściwości, lub obydwu, spodziewanych dla obiektów badania biegłości	<i>Badanie natężenia oświetlenia: z zakresu 200 ÷ 2000 [Lx].</i>
7	Potencjalne główne źródła błędów występujących w odniesieniu do badania biegłości	<i>Potencjalnymi źródłami błędów w odniesieniu do badanych obiektów badań biegłości mogą być: postępowanie niezgodne z wytycznymi zawartymi w odpowiedniej normie, z której korzysta Uczestnik, wadliwa wyposażenie wykorzystane w trakcie badań, wystąpienie zimy wśród uczestników, warunki zewnętrzne niezależne od uczestników i organizatora.</i>

8	Wymagania dotyczące wytwarzania, nadzorowania jakości, magazynowania i dystrybucji obiektów badania biegłości	<i>Plan / etapy wykonania badań:</i> - kontrola wskazań luksomierza Uczestnika na kalibratorze fotometrycznym organizatora, - sprawdzenie wskazań przed rozpoczęciem badań w 4 oznaczonych punktach stałych, - wykonanie pomiarów na przygotowanych miejscach / stanowiskach, - sprawdzenie wskazań luksomierza użytego do badaniach w 4 punktach stałych, - kontrola wskazań luksomierza na kalibratorze organizatora, Wyniki podawane z dokładnością do jedności. Czas trwania badań: 40 min. Podczas trwania badań w dwu miejscach każdego pomieszczenia kontrolowane będzie natężenie oświetlenia.
9	Racjonalne środki zapobiegawcze w celu zapobieżenia zмовie pomiędzy uczestnikami lub fałszowaniu wyników oraz procedury, które będą uruchomione jeżeli mieć będzie miejsce podejrzenie zмовy lub fałszowania wyników.	<i>Uczestnik na bieżąco podaje odczytane wartości z dokładnością do jedności, które koordynator zapisuje na Kartę wyników badań ... z nadanym kodem. Karty pozostają u koordynatora do momentu zakończenia badań, następnie są skanowane i odpowiednie przesyłane uczestnikom.</i> <i>Ponadto każdy Uczestnik programu pozostaje anonimowy a jego identyfikacja odbywa się za pomocą indywidualnie przypisanego kodu.</i> <i>Uczestnicy badań biegłości są zobowiązani do unikania zмовy i fałszowania wyników. Organizator uczy Uczestników i apeluje o etyczne zachowania. W przypadku stwierdzenia zмовy i/lub fałszowania wyników, rezultaty Uczestników nie zostaną uwzględnione w sprawozdaniu.</i>
10	Opis informacji, którą należy dostarczyć uczestnikom oraz harmonogram realizacji kolejnych etapów programu	1. Informacja o PT/ILC: Załącznik nr 2 do Procedury KPLB NR 1 wyd.8. 2. Zgłoszenie udziału: Formularz zgłoszeniowy 3. Plan / program XXI badań biegłości / porównania międzylaboratoryjne... Załącznik nr 1 do Procedury KPLB NR 1 wyd.8. 4. Instrukcja wykonania badań, z wymaganiem rutynowego sposobu wykonania pomiarów . 5. Karta wyników badań XXI PT/ILC. 6. Sprawozdanie z XXI PT/ILC zostanie wydane w terminie do 2 miesięcy od daty realizacji badań nie później niż 18.05.2018 r. Załącznik nr 2 do Procedury KPLB NR 1 wyd.8. <i>Wypełniony formularz zgłoszeniowy można przesłać: do 17.06.2019 r.</i>
11	Częstość lub daty dystrybucji obiektów badań biegłości do uczestników, ostateczne terminy przekazania wyników przez uczestników i, jeżeli zasadne, daty, kiedy uczestnicy powinni wykonać badania lub pomiary	1. Termin nadsyłania formularzy zgłoszeniowych: 17.06.2019 r. 2. Planowany termin badań biegłości/pomiarów: 26.06.2019 r. 3. Instrukcja wykonywania badań wraz z ustaloną godziną badań zostanie przesłana po otrzymaniu zgłoszenia nie później niż 18.06.2019 r. 4. Wydanie i rozesłanie sprawozdania nie później niż: 21.09.2019r.
12	Wszelkie informacje dotyczące metod lub procedur, potrzebne uczestnikom do przygotowania materiału do badań i przeprowadzenia badań lub pomiarów.	<i>Nie dotyczy.</i>

13	Procedury dotyczące metod badań lub pomiarów, które jeżeli ma to zastosowanie, będą wykorzystane do badania jednorodności i stabilności obiektów badania bieglności oraz określenie ich żywotności biologicznej	<i>Stabilność źródeł światła w pomieszczeniach i na stanowiskach przygotowanych do badań kontrolowane są w dłuższym czasie poprzedzającym badania. Sprawdzenia stabilności źródeł światła wykonuje się głównie w godzinach ustalonych na pomiary. Natężenie oświetlenia kontrolowane jest również w 2 ÷ 4 punktach podczas wykonywania badań przez każdego z uczestników. Zmienność natężenia w czasie wykonywania wszystkich badań wyrażona jako RSD nie może przekroczyć 1 (0,5) %.</i> <i>Organizator gwarantuje, że używane wyposażenie pomiarowe, dosprawdzeń i kontroli warunków, które ma znaczący wpływ na dokładność i miarodajność wyników badania jest wzorcowane i / lub sprawdzane z częstotliwością określoną w aktualizowanym każdego roku Harmonogramie wzorcowań i/lub sprawdzeń ..., stanowiącym Załącznik do procedury ogólnej PO-05 „Postępowanie z wyposażeniem pomiarowym” (Laboratorium organizatora). Wzorcowania, sprawdzenia przeprowadzają kompetentne instytucje takie jak GUM lub akredytowane laboratoria wzorcujące, a świadectwa wzorcowania zawierają informacje gwarantujące powiązanie stosowanych wzorców za pośrednictwem nieprzerwanego łańcucha porównań z państwowymi wzorcami jednostek miar. Świadectwa zawierają wyniki pomiarów wraz z oszacowaną niepewnością.</i>
14	Przygotowanie jednolitych form sprawozdań, które będą stosować uczestnicy	<i>Każdy Uczestnik w uzgodnionym terminie otrzyma sprawozdanie zawierające informacje, takie jak:</i> - nazwę i dane kontaktowe organizatora badania bieglności; - nazwę i dane kontaktowe koordynatora; - nazwisko (nazwiska), funkcja (funkcje) i podpis (podpisy) lub równoważne określenie osoby (osób) autoryzujących sprawozdanie; - datę wydania i status sprawozdania (np. wstępne, pośrednie lub końcowe); - liczbę stron i wyraźną identyfikację końca sprawozdania; - oświadczenie dotyczące stopnia poufności wyników; - numer sprawozdania i jednoznaczna identyfikacja programu badania bieglności; - dokładny opis wykorzystywanych obiektów badania bieglności, łącznie z niezbędnymi szczegółami dotyczącymi przygotowywania obiektów badania bieglności oraz oceny jednorodności i stabilności; - wyniki uczestników wraz z podaniem niepewności pomiaru; - dane statystyczne oraz podsumowanie, łącznie z wartościami przypisanymi i zakresem akceptowalnych wyników oraz prezentacją graficzną; - procedury stosowane do wyznaczania każdej wartości przypisanej; - szczegóły dotyczące spójności pomiarowej i niepewności pomiaru wartości przypisanej; - opisanych w ISO 13528 oraz w IUPAC Technical Report - procedury wykorzystywane w celu wyznaczania odchylenia standardowego dla oceny bieglności lub inne kryteria oceny; - wartości przypisane i zestawienia statystyczne dla metod badań/procedur stosowanych przez każdą grupę uczestników (jeżeli różne grupy uczestników używały różnych metod); - komentarz koordynatora badania bieglności i doradców technicznych, dotyczący rezultatów działania uczestników; - informacja o projekcie i wdrożeniu programu badania bieglności; - procedury wykorzystywane do statystycznej analizy danych; - wskazówki dotyczące interpretacji analizy statystycznej; - komentarze i zalecenia, wynikające z rezultatów badania bieglności. <i>Wzór sprawozdania z badań ... dla uczestników będzie zgodny z Załącznikiem nr 3 do do Procedury KPLB NR 1 wyd. 8 z dnia 28.11.2017 r.</i>

15	Dokładny opis analizy statystycznej, która będzie stosowana	Wyznaczenie wartości przypisanej x_{pt} oraz jej niepewności $\mu(x_{pt})$ zostanie uzgodniona na podstawie wyników uczestników: 1) z wyników badań uzyskanych przez poszczególne laboratoria obliczona zostanie, po uzyskaniu zbiorów zbieżnych, wartość wielkości odniesienia x_{pt} wraz z niepewnością wartości przypisanej $\mu(x_{pt})$. Wyznaczenie wartości odchylenia standardowego do oceny biegłości σ_{pt} wg pkt. ISO 13528:2015 zgodnie algorytmem A, pkt. C.3 w zależności od ilości populacji wyników 2) w przypadku mniejszej liczby uczestników $p < 18$ według pkt. 3.4 Wytycznych dotyczących oceny wyników badania biegłości i porównań międzylaboratoryjnych z udziałem poniżej trzydziestu uczestników. Wydanie 1 z dnia 28.11.2017 r. Zostaną wybrane / wykorzystane wskaźniki: D: $D_i = x_i - x_{pt}$ D%: $(D\%)_i = 100 (x_i - x_{pt})/x_{pt}$ z: $z_i = (x_i - x_{pt}) / \sigma_{pt}$ lub $z^{\cdot} = (x_i - x_{pt}) / (\sigma_{pt}^2 + u^2(x_{pt}))^{1/2}$ zeta: $\zeta_i = (x_i - x_{pt}) / (u^2(x_i) + u^2(x_{pt}))^{1/2}$ jak również w miarę możliwości ustalenia maksymalnego błędu dopuszczalnego i wyznaczenia wskaźnika PA. PA: $(PA)_i = 100 (x_i - x_{pt}) / \delta E$ 3) Ocena łączna wskaźników oceny rezultatów działania laboratoriów ze wszystkich badanych miejsc / płaszczyzn w badanych zakresach: $Z_z^{\cdot} = \frac{\sum Z_z^{\cdot}}{n}$ Ponadto dodatkowo może zostać przeprowadzona ocena zgodnie z normą PN-ISO 5725-2, gdzie z wyników uzyskanych przez uczestników po odrzuceniu wartości odstających testami statystycznymi (Dixona, Hampela, i np. Snedecora, Cochran): wyznaczona zostanie wartość przypisana – wielkość odniesienia x_{pt} oraz wartości odchyłeń standardowych: powtarzalności s_r, i odtwarzalności S_R ($\sigma_{pt} = S^*$ do badań biegłości).
16	Źródło, spójność pomiarowa i niepewność pomiaru wartości przypisanej	Wartości przypisane oraz niepewności wartości przypisanej dla parametrów objętych planem / programem, zostaną wyznaczone z wyników uczestników zgodne z PN EN ISO/IEC 17043:2011 Zastosowane wyposażenie pomiarowo-badawcze jest staramie nadzorowane metrologicznie zgodnie z wymaganiami.
17	Kryteria oceny rezultatów działania uczestników	Do oceny zastosowane zostaną wskaźnik z` i zeta Kryteria oceny są następujące: $z^{\cdot} \leq 2$ wynik odpowiedni $2 < z^{\cdot} < 3$ sygnał ostrzegawczy $z^{\cdot} \geq 3$ wynik nieodpowiedni oraz $\zeta_i \leq 2$ wynik odpowiedni $2 < \zeta_i < 3$ sygnał ostrzegawczy $\zeta_i \geq 3$ wynik nieodpowiedni dla oceny łącznej wskaźników oceny rezultatów działania laboratoriów $Z z^{\cdot} \leq 2$ wynik odpowiedni $2 < Z z^{\cdot} < 3$ sygnał ostrzegawczy $Z z^{\cdot} \geq 3$ wynik nieodpowiedni
18	Opis danych, raportów pośrednich lub informacji, które należy przekazać zwrotnie uczestnikom	Nie dotyczy

19	Określenie zakresu w jakim zostaną opublikowane wyniki uczestników i wnioski wynikające z programu badania biegłości	<i>Każdy Uczestnik badania otrzyma opracowanie w formie sprawozdania, które zostaną przesłane pocztą. Na życzenie Klienta także pocztą elektroniczną w formie plików pdf.</i> <i>Koordinator gwarantuje uczestnikom poufność wszelkich informacji związanych z uczestnictwem w programie. Po nadaniu kodu uczestnikom koordinator, weryfikator, doradcy techniczni posługują się tylko nimi przy rozstrzygnięciu problemów, opracowaniu wyników badań i sprawozdania.</i> <i>Każdy uczestnik / laboratorium zna tylko swój kod, który umożliwia identyfikację tylko swoich wyników. Organizator nie udziela informacji osobom trzecim dotyczących wyników badań uzyskanych przez laboratoria biorące udział w programie.</i>
20	Działania, które należy podjąć w wypadku zaginięcia lub uszkodzenia obiektów badania biegłości	<i>Nie dotyczy.</i>

Koordinator

Grażyna Czaderska, 11.03.2019 r.

Weryfikator

Wioleta Czochara 11.03.2019 r.

Helena Paż - Krawczyk, 11.03.2019 r.

Przewodniczący /~~Członek~~ Kolegium
Sekcji Ochrony Środowiska

Krzysztof Wołowiec, 5.04.2019 r.

Prezes/~~Członek~~ Zarządu Klubu
POLLAB

Andrzej Brzyski, 06.04.2019 r.